

TOIMINTAPLAANI 2018

TULEVAISUEN NÄKÖ

STR-T on riksförpynti kaikille jotka tunteva yhteyttä meänkielen ja alkuperäsen kielialueen kylttyyrin ja histuurian kans.

ARVOPOHJA

STR-T puolustaa kaikkiin ihmisten sammaa arvoa ja samoja oikeuksia. Met toimima meänkielen ja meän kylttyyrin hyväksi ja kans yhtheiskuntakysymyksissä.

STR-T:N TAVOTE SÄÄNTÖJEN MUKHAAN

Svenska Tornedalingars Riksförbund, Tornionlaaksolaiset, oon intressijärjestö kielen kylttyyrin ja yhtheiskunnan asioissa. Förpynti oon intressijärjestö kaikille jotka tunteva yhteyttä meänkielen ja alkuperäsen kielialueen kylttyyrin ja histuurian kans. Förpynti joka perustethiin 1981 oon uskonosta ja parttiipolitiikasta vapa. Förpynti oon eustaja alkuperäsellem kansaliselle, kieliselle ja kylttyyriselle minuriteetile ja oon hallituksen remissi-instansi minuriteettikysymyksissä. Päämäärä oon kehittää ja vahvistaa minuriteetin itenttiteettiä ja kielen ja kylttyyrin kehitystä ja tukea.

STR-T:N TAVOTE 2018 FÖRPYNTIN TOIMINTA

1. PAREMPI OMA RAHOTUS JA ETUSIALA OLEVIA KYSYMYKSIÄ 2018

Jatkuva työ vaikutusvallan kans oon STR-T:lä etusiala LoNM:in (Laki kansalisista minuriteetistä ja minuriteettikielistä; SFS 2009:724 ohjeela, missä hallitus tulee julkasseen esityksen kevän aikana 2018. STR-T oon hallituksen remissi-instansi minuriteettikysymyksissä mikä vaatii tietosan ja hyvin toimivan kanslianjärjestön ja enämpi työväkeä. Tämä oon ehto ette saattaa jatkuvasti ja toela tukea paikalisosastoja ja antaa tietoa, valvoa ja tukea kuntia ja viranomhaisia tarpeista erityisesti hallinta-alueissa mutta kans kansalisesti koska pohjasuoja §3-§5 LoNM:issä koskee koko maata. STR-T näkkee ette viranomhaiset ja yhtheiskunta oon epätietoset Tornionlaaksolaisista ja meänkielestä ja tämä vaatii tionvälitystä ulkoapäin. Allempanna liitto selvittää kysymyksiä jotka oon etusiala kansalisella tasola.

TAVOTE 2018:

- Liiton johtokunta pittää yrittää saa enämpi rahotusta STR-T:n kanslianjärjestölle ja niin neuon totheuttaa liiton tavotheen, kehittää paikalista toimintaa ja levittää tietoa enemistölle.
- Ette esitutkimus valtion väkivallasta toornionlaaksolaisia ja meänkielisiä koho julkasthaan vuona 2018 ja ette uusi askel prusessissa saatethaan ottaa.
- Ette kielenrevitaliseerinkikeskus meänkielele järjestethään.
- Ette vuona 2018 tehthään tarkastus ja tutkimus ette yhessä tornionlaaksolaisjärjestöitten ja meänkielisten kans laittaa suunnitelman ja rahotuksen ette rakentaa vakiintunheen olinpaikan tornionlaaksolaisele kylttyyriile.
- Ette lisätä tietoa meän kylttyyristä ja meän varhaisesta histuuriasta Pohjoiskalotilla.

2. LUJENTAA YHTHEYS OLEVIEN OSASTOJEN KANS JA LAITTA UUSIA PAIKALISOSASTOJA

Ette lujentaa tornionlaaksolaisitten valtaa yhteiskunnallisissa kysymyksissä se on tärkeätä ette tuntea lait ja kunka net käytethään. Ette jatkuvasti järjestää paikalisosastoja on tärkeätä. Tarkotus paikalisosastoilla on ette vaikuttaa kysymyksissä jotka koskeva yhteiskunnan-kehitystä ja minuriteetikysymyksiä paikallisesti. Se antaa riksförpyntile mahdollisuutta ette efektiivimästi toimia kansalisella arenalla. Johtokunta on nuterannu ette monet paikalisosastot halvavat enemmän kontaktia johtokunthaan ja kanslihaan.

TAVOTE 2018:

-Lujentaa kontaktia paikalisosastoitte kansa, strateekisella ja toiminan tasola.

-Lujentaa STR-T:n rollia yhteiskunnassa vaatii sisäistä tietotusta; meän jäsenet tartteva saa tietoa ja koulutusta.

-Laittaa koulutuksen paikalisosastoille laista kansalisista minuriteetistä yhteistyössä muitten kumppanitten kans.

-Järjestää puhheenjohtajakonferensin.

-Perustaa yhen uuen paikalisosaston.

-Pyrkiä lissäähmään nuorten vaikutusta ja osalistumista paikalishiin nevotteluihin.

3. VIEKOTELLA LISSÄÄ JÄSENIÄ

Tentensi yhteiskunnassa on ette vähemin ja vähemin ihmisiä on innostunhee vapaaehtosista sivilin yhteiskunnan järjestöistä. Enin osa järjestöistä taistelee vanheentuvan jäsenstryktyyrin kans ja haaste on ette saa nuoret innosthuun. Tämä haaste on sama STR-T:läki. Se on tärkeätä ette saa uusia polvia myötä ja saa ulos riksförpyntin toiminan ja niin viekotella enämpi Tornionlaaksolaisia tulheen jäseniksi. Paikalisosastoilla on kans vastuu jäsenenhuolosta.

TAVOTE 2018:

-Panna etusiale ette laajata tavaramerkin Tornionlaaksolainen ja meänkieli.

-Järjestää tietotuskokouksia paikalisosastoitte kans.

-Lisätä jäsenmäärää.

Kukkola kuva: Åsa Pesula

4. VAIKUTUSVALTATYÖ (YHTHEISKUNNALLISISSA KYSYMYKSISSÄ)

STR-T huomaa, jälkhiin seittemän vuen kokemuksen laista kansalisista minuriteetistä ja minuriteetikielistä, ette met olema menhee etheenpäin ja saama kannatusta meän kysymyksille mutta ette vieläki vailtuu asioita.

TAVOTE 2018:

-Ette vaikuttaa Opetusteparttimenttiä muuttamhaan koulutusasioita niin ette meänkielen taso nousee. Tarve koulutusstratekiistä on akytytti.

-Ette aktiivisesti vaikuttaa viranomhaisia joila on erityinen vastuu koulutuskysymyksissä niinku Kouluvirasto ja Koulutarkastus.

-Ette toimia pätevyshoitostratekiin puolesta ette löytyy meänkielistä työvoimaa lastenhiojossa, koulutuksessa ja vanhainhojossa.

-Koko yhteiskunta häätty saa lissää tietoa meän varhaisesta histuuriasta ja tutkimustyö jos on useampia alkuperäkansoja häythään alottaa.

MUITA KYSYMYKSIÄ JOITA AJETHAAN STR-T:N KAUTTA KANSALISELLA TASOLA OON:

KOULUTUS

-Ette Skolverket saapii pitkänaikaisen kokohnaisen vastuun ette valmistaa oppimateriaalia minuriteetikielele meänkielele ja oppimateriaalia tornionlaaksolaisista, lantalaisista ja kveeneistä. Oppimateriaalin valmistaminen häättyy alkaa varsin ja sen häättyy varmistaa pitemälle aikaa tialookissa etustajitten kans. Kysymys oon otettu huomiioon SOU 2017:60ltä.

-Ette voimakas ja selvä opettajankoulutus ja jatkokoulutus järjestethään Uumajan yniversiteetissä. Ette yhelä yniversiteetilä oon vastuu voimakhaasta pohja-koulutuksesta, hyvästä opettaja-koulutuksesta ja jatkuvasta jatko-opetuksesta oon yhdessä opetusmateriaalin valmistamisen ja kielenhoijon kans auain siihen ette meänkieli tulevaisuussaki saattaa olla elävä kieli Ruottissa.

-Ette Ruottissa kartotethaan peruskoulun ja jymnaasian oppilhaitten tiot kansalisista minuriteetistä, opetusplaanitten ja kursiplaanitten vaatimusten mukhaan. STR-T huomauttaa kans tärkeen ette oon jatkuva tarkastusmekanismi, ette turvata tion Ruottin kansalisista minuriteetista kläpilä ja nuorila.

- Ette kartottaa opettajakoululaisitten tietotason koko Ruottissa ja jos se näyttää, niinku STR-T eppäilee, ette tieto esim. meänkieliläisestä minuriteetistä oon vajava, niin oppilaitokset häythään pakottaa perusthaan pakolisen tietotuksen kansalisista minuriteetistä, joka tasola ja joka suunnala riippumatta missä paikkaa maassa opetus oon. Kysymys oon otettu huomiioon SOU 2017:60ltä.

-Ette muuttaa lakisäätäntöä koulutuksesta hallinta-alueela niin ette peruskoulu saapii samhaanlaihin ko kläpittenhoitoki olla kokohnaan eli osittain meänkielinen.

-Ette tulkki- ja kääntämiskoulutus muotoihlaan ette se soppii meänkielele ja ette opetus järjestethään siinä yniversiteetissä jolla oon perus- ja opettajakoulutusvastuu.

-Ette resyrsiä annethaan ette Tornionlaakson Kansankorkeakoulu saattaa alkaa perusthaan kansalisen keskustan perusopetukselle meänkielessä raahvaile

Köngäsenkoski kuva: Håkan Groth

MEDIA

-Ette varmistus pitkänaikhaisselle lissäintymiselle ohjelmanvalmistuksele meänkielelä SVT:ssä, SR:ssä ja UR:ssä panhaan etusiale. Kysymys oon otettu huomiioon SOU 2017:60ltä.

-Verrattunna suomen- ja saamenkielen kans meänkieli oon vähemmän eustettu public servicen tarjousissa. Se riippuu henkilöresyrsistä, joita ei ole ko kourallinen meänkielen puolesta. STR-T oon menestynny jonku verran ko SR Meänraatio ei enää kuulu Sisuraatioon, mutta SVT Meänkieli oon aliosasto SVT Sapmissa. STR-T meinaa ette se vaatii erilaisen järjestyksen ja lissää henkilökuntaa ette saattaa lissätä ohjelmatarjontaa ja vahvistaa laatua.

-STR-T oon sitä mieltä ette surnalistit tartteva tietoa kansalisista minuriteetistä, se pittää olla luonolinen osa surnalistikoulutuksessa.

KYLTTYRYRI

-Kylttyyri oon usseen ovi meänkiehleen. Se oon tärkeä ette löytyy kylttyyryöntekiöitä jotka levittävä tietoa ja haastava stryktyyriä. STR-Tn rolli oon ette antaa maholisuuksia ette vahvistaa itenttiteettiä ja itteluottoa.

-Työssä ette laittaa kylttyyrijärjestön Tornionlaaksolaisile ja meänkielenpuhujille se oon erittäin tärkeä ette oon vaikutusvoimaa, eustajia ja osalistusta kysymyksessä. Region Norrbottenin aluehallitus omistaa kysymyksen ja tullee

yhestäneuon viranomhaisitten ja Statens Kulturrådin kans tutkimhaan maholisuuen ette tukea alun kylttyyrijärjesthön Norrbottenissa.

Jupukka kuva: Emma Arvidsson

-Luulajan ja Stockholmin puolesta STR-T huomaa ette ko kunnat tuleva hallinta-alueeksi meänkielele niin resyrsit ja vastuu lissäintyvä. Enämpi kylttyyriohjelmia tullee maholista.

-Ette lisätä resyrsiä Kylttyyrineuostolle ette hyviä minuriteetinkehittäviä prujektia ei hylätä niin usseen niinku tänäpäivänä siitä syystä ette Kylttyyrineuoston jaettava rahoitus ei ole riittävä.

-Ette Tornionlaakson teatteri saapii lissää rahoitusta ette teatteri saattaa toimia koko maassa ja kohata uutta pypliikkiä. Tornionlaakson teatteri on tärkeä aktööri meänkielen revitaliseerinkille ja meänkielenpuhujille jotka asuva muuala.

-STR-T pittää pyrkiä ette järjestää ommaavaltaa kylttyyrirahotukselle.

KIELENHOITO

2008 förpynti päätti seuraavan kielilinjan; *STR-T:n päämäärä oon ette tukea ja kehittää meänkieltä puhheessa ja kirjottamisessa. Meilä oon arvostus niile paikalisille varieteetile joita käytethään ja kehitämmä kieltä yhessä kielenkäyttäjitten ja viranomhaisitten kans.* Kielilinjan pohja oon ette kielioukeuet oon ihmisoikeuet ja ette förpynti toimii sisältyttävällä mallin.

-- Se oon positiivi ette Instityytti kielile ja kansanmuistoile ottaa kielenhoitajan meänkielele

töihin. Kielenhoitajan lisäksi vaatimus oon resyrsiä vielä kahele virale ja samala isoman lissän kielenhoitorahotukseen ette ammattimaisesti saattaa järjestää toimintaa ulospäin esimerkiksi nauhotusta ja asiakirjatoistamista ensimäiseksi hallintaalueessa meänkielele.

YHTEISKUNNAN KYSYMYKSIÄ

Tänäpäivänä tornionlaaksolaiset oon tunnustettu kansalainen minuriteetti ja meänkieli kansalainen minuriteetikieli. Kaikki jotka puhuva meänkieltä ei tunne ittensä olevan toornionlaaksolaiset, jokku kuttuva ittensä lantalaiseksi eli kveeniksi. Meänkielelä oon kolme päävarieteettiä – tornionlaaksonsuomi-, jellivaaransuomi- ja lannankieli. Sen vuoksi STR-T oon valinu ette kuttua sen monipuolisen itenttiteetin *tlaaksolaiset ja meänkieliset* ette ottaa myötä netki jotka kuttuva ittensä lantalaiseksi eli kveeniksi.

-Ette siukkahoito kans otethaan myötä kansalisessa minuriteetilainkirjotuksessa tulevaisuessa. Siinä oon erityinen ongelma siukka- ja vanhainhoijossa ko moni mennee takasi meänkiehleen vanhoinapäivinä ja kohtaava henkilökunnan joka ei ossaa meänkieltä. Tämän haastheen yhtheiskunta häätyy ottaa vasthaan pätevyshoitostratekiilä meänkielessä.

-Pyrkiä saahmaan tutkimuksen valtiolta jos Ruottissa oon useampia alkuperäkansoja.

5. STRATEEKISET YHTHEISTYÖPAARTNERIT

STR-T tulee jatkuvasti tekheen yhtheistyötä järjestöitten, kunnitten ja viranomhaisten kans prujektissa ja aktiviteetissä niinku tasaarvo, sukupolvenvuoro, kielielävytyys ja vaikutusvalta.

TAVOTE 2018:

-Panna etusiale kartottamisen kunka yhtheistyötä saattaa tehä esim. Tornionlaaksonteatterin, Tornionlaakson kansakorkeakoulun, Meän Akateemin, Tornionlaaksonjillen, Ruijan Kveeniliiton, Meänmaa- ja Kveenimaayhityksitten, Tornedalsrådet ja muitten järjestöitten ja kylttyiryhmitten kans.

-Panna etusiale yhtheisiä aktiviteettiä muitten kansalisitten minuriteetitten ja muitten koulutusjärjestöitten kans.

STR-T:N TAVOTE 2018 METAVISI

2015 liiton johtokunta päätti muuttaa METavisin julkasun elektrooniseksi ette järjestää tehokhaaman tuotanon, julkasun ja käytettävyyen. Elektrooninen julkasu oon kans hyvä tavamerkin rakentamisessa. Vuele 2018 METavisin tuki Valtion Kylyyrootilta oon lissäntynny, mikä merkittee ette förpynti ei tartte vastata kuluista niinku entisinnä vuosina.

TAVOTE 2018:

-Vielä enämpi vahvistaa ja kehittää laatua METavisin sisälössä, tehä yhtheistyötä paikalisosastoitten ja Met Nuoretin kans sisälöstä.

- Ette varmistaa jatkuvan tikitaalisen julkasun.

STR-T:N TAVOTE 2018 PRUJEKTIA

Vuesta 2009 STR-T oon ajanu kehitysprujektia muitten järjestöitten kans tasaarvon ja kielielävytyksen alueela. STR-T tulee jatkuvasti tekheen yhtheistyötä järjestöitten, kunnitten ja viranomhaisten kans prujektissa ja aktiviteetissä niinku tasaarvo, sukupolvenvuoro, kielielävytyys ja yhtheiskuntakysmykset. Prujektia ja tehtäviä pittää

kattaa kehityksenä ja markkinoitina järjestön toiminnalle ja sopia förpyntin päämääräle.

TAVOTE 2018:

-- Prujektityö häätyy sopia yhtheen förpyntin etusiale olevien kysymyksitten kans.

STR-T:N MÅLSÄTTNING 2018 KAAMOS POHJOISKALOTTIFÖRLAABI

Kaamos Pohjoiskalottiförlaabi jonka kirjailia Bengt Pohjanen perusti tuli förpyntin halthuun 1990. Tänäpäivänä förlaabi oon osittain kehittynny näytösklasiksi kirjalisuuele ja mysikile jolla oon juuret meänkielessä. Vuona 2016 johtokunta päätti ette förlaabi panhaan levole, joka merkittee ette uusia julkasuja ei suunnitella jälkhiin jypileeymmiavisin vepilä 2017.

TAVOTE 2018:

-Kirjavaraston ulosmyynti

AKTIVITEETTISUUNITELMA 2018

TOIMINTAALUE/AIKA	AKTIVITEETTI	VASTUULINEN
LIITON TOIMINTAA		
Jan-Tes	Parempi oma rahoitus ja etusiala olevia kysymyksiä 2018.	Johtokunta
Jan-Tes	Strateekinen ja toiminta kontakti paikalisosastoitten kans. Infokokkousia.	Johtokunta ja henkilökunta
Jan-Tes	Sisäinen tietotus.	Johtokunta ja henkilökunta
Nuv	Koulutus LoNM.	Toiminnanjohtaja
Jan-Tes	Lisätä nuorten vaikutusvaltaa.	Toiminnanjohtaja
Nuv/Tes	Puhheenjohtajakonferenssi.	Johtokunta
Jan-Tes	Järjestää uusi paikalisosasto.	Johtokunta ja henkilökunta
Jan-Tes	Laajata tavaramerkki tornionlaaksolainen ja meänkieli.	Johtokunta ja henkilökunta
Jan-Tes	Jäsenvärvaus.	Kaikki
Jan-Tes	Paikalisia, rekiunaalia ja kansalisia neuotteluja.	Johtokunta ja toiminnanjohtaja
Jan-Tes	Vaikuttaa koulutuskeskustelussa ja ette yhteiskunta saapi lissää tietoa meän histuuriasta	Johtokunta ja toiminnanjohtaja
Jan-Tes	Kartottaa yhteistyötä muitten kans.	Johtokunta ja toiminnanjohtaja
Jan-Tes	Aktiviteettiä muitten kansalisitten minuriteetitten kans koulutusalueela.	Johtokunta ja toiminnanjohtaja
Apr	Vuosikonkressi.	Johtokunta
Jyy	Tornionlaaksolaisitten päivä 15 jyyli.	Kaikki
METAVISI		
Jan-Tes	Vahvistaa ja kehittää METavisin laatua.	Toiminnanjohtaja ja johtokunta
Jan-Tes	Varmistaa jatkuvan tikitaalisen julkasun	Toiminnanjohtaja ja johtokunta
PRUJEKTI		
Jan-Tes	Kehittää prujektia.	Toiminnanjohtaja
KAAMOS		
Jan-Tes	Kirjavaraston ulosmyynti.	Toiminnanjohtaja

